

луг. Тобто лізингова індустрія стає визнаним фінансовим і інвестиційним інструментом та поширюється у різні сфери економіки.

Висновки. Під впливом фінансово-економічної кризи вітчизняний ринок лізингу зазнав істотних втрат, особливо функціональна складова його інфраструктури, про що свідчить банкрутство значної кількості лізингових компаній у цей період. Більшість лізингових компаній в умовах кризи займалися лише обслуговуванням поточних договорів лізингу, не укладаючи нових, що позначилося на зменшенні кількості та вартості договорів фінансового лізингу протягом 2008-2009 рр.

Регулятивна складова інфраструктури ринку, що реалізується через вплив нормативно-законодавчої бази на діяльність лізингових інститутів на ринку лізингу, сприяла позитивним змінам під час реалізації положень нового Податкового кодексу України. Як позитивний наслідок введення новацій, ринок лізингу в Україні за 9 місяців 2011 р. зріс більш ніж на 4 млрд грн.

Інформаційна складова інфраструктури ринку впливає на швидкість та якість отримання даних про поточний стан ринку лізингу в Україні, тенденції його розвитку. На сучасному етапі розвитку лізингу в Україні вона зокрема формується за допомогою українського об'єднання лізингодавців та Всеукраїнської Асоціації лізингу "Укрлізинг". Інформаційний проект "Лізинг Україна", відображає діяльність лізингових компаній в Україні.

Проте в умовах стрімкого зростання обсягів лізингу прогнозують, що ринок лізингу в Україні поки що не зможе задовольнити високий попит на лізингові послуги, що зумовлено фінансовою слабкістю вітчизняних лізингових компаній, нерозвиненістю вітчизняного фондового ринку, неналагодженим механізмом державного фінансування лізингу.

Література

1. Посібник з лізингу : навч. посібн. / за ред. Л.Я. Снігур. – К., 2009. – С. 349.
2. Ряды лизингодателей редуют. [Электронный ресурс]. – Доступный з <http://www.leasing.org.ua/ua/publications/pid=3028>
3. Рейтинг лізингових компаній за результатами 2011 року. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.leasing.org.ua/ua/rating/2011/>.
4. Підсумки діяльності лізингодавців за 2010 рік. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.leasing.org.ua/ua/bulletin/>
5. Підсумки діяльності лізингодавців за 2009 рік. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.leasing.org.ua/ua/bulletin/>
6. Валовий внутрішній продукт. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Інвестиції в основний капітал. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Підсумки діяльності лізингодавців за 9 місяців 2011 року. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.leasing.org.ua/ua/bulletin/>
9. Наявність і стан основних засобів за 2010 рік. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2010/ibd/nsoz/nsoz09_u.htm

Ляхова О.О. Анализ современного состояния развития рынка лизинга в Украине

Исследовано современное состояние развития рынка лизинга в Украине и его инфраструктуры. Проведен анализ влияния финансово-экономического кризиса на основные показатели лизинговой деятельности и на структуру договоров финансово-

го лизинга. Определены основные тенденции и последующие перспективы развития отечественного рынка лизинга.

Ключевые слова: лизинг, рынок лизинга, инфраструктура рынка лизинга, лизинговые компании, финансово-экономический кризис.

Liahova O.O. An analysis of modern status of the Ukrainian leasing market development

Modern status of the Ukrainian leasing market development and its infrastructure are investigated in the article. The analysis of influence of financial crisis on basic leasing indicators and on the structure of agreements of the financial leasing is conducted. Basic tendencies and further prospects of leasing market development are defined.

Keywords: leasing, leasing market, infrastructure of leasing market, leasings companies, financial crisis.

УДК 331.5 (477.87)

Доц. Ю.В. Машика, канд. екон. наук –
Закарпатський ДУ, м. Ужгород

СТАН ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Розглянуто актуальні питання щодо рівня безробіття і зайнятості в Україні. Досліджено фактори впливу на рівень безробіття. Наведено та проаналізовано статистичні дані з офіційних джерел щодо реального стану справ в Україні. Запропоновано шляхи вирішення проблеми зайнятості та безробіття.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, криза, економіка, соціально-трудові відносини економіки України.

Вступ. Постановка проблеми. Світова економічна криза загалом негативно вплинула на економіку України. Нестабільність та звужене відтворення благ і послуг поглибило проблеми суспільного та економічного життя країни. Зокрема збільшилась залежність економіки України від стану експорту продукції металургійної та хімічної промисловості, сільського господарства. Внаслідок кризових явищ попит на продукцію значно знизився, що спричинило падіння промислового виробництва, а головне – зростання безробіття. Поставлена під загрозу стабільність роботи багатьох колективів. Спад економічної активності позначився на звуженні попиту на складну працю, скороченні тривалості робочого часу [2, с. 119].

Ситуація, що склалась в Україні потребує глибокого аналізу та вибору оптимального шляху щодо подальшого розвитку ринку праці, зменшення безробіття, інфляційних процесів і зростання конкурентоспроможності національної економіки. Тому однією з найбільш актуальних проблем в Україні є здійснення ефективної політики щодо подолання безробіття та проведення ефективного реформування ринку праці. Важливим у подоланні наслідків економічної кризи є створення в державі нових робочих місць та працевлаштування молоді після закінчення навчальних закладів в Україні.

Метою роботи є проведення аналізу рівня безробіття населення в умовах економічної кризи на території України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання щодо безробіття населення в умовах екологічної кризи досліджувало багато вчених-економіс-

тів, зокрема: В.Б. Артеменко, В.Д. Базилевич, П.Ю. Буряк, З. Варналій, О.В. Вороненко, В. Геєць, М.І. Долішній, В.С. Кравців, В.П. Мікловда, С. Пірожков, М.І. Пітюлюк, Л.К. Семів, У.Я. Садова, Л.Т. Шевчук та ін. Вони розглядають різні аспекти територіального регулювання зайнятості населення, досліджуючи цю проблему в умовах поглиблення ринкових реформ та появи ознак стабілізації економіки в Україні. Проте, незважаючи на значний науковий доробок, проблеми зайнятості та безробіття в Україні висвітлено не повною мірою, що і стало предметом цього дослідження. Під час написання роботи використано методи: статистичні, економіко-математичні, порівняльного аналізу та динамічних рядів.

Період дослідження – 2008-2011 рр. та 1 квартал 2012 р.

Результати дослідження. Перехід до ринкової економіки докорінно змінив умови господарської діяльності в Україні. Тому в умовах кризи в країні більшість підприємств не готові ефективно і самостійно вирішувати проблеми, успішно працювати в умовах нестабільності та недобросовісної конкуренції. Економісти стверджують, що важливим елементом механізму саморегулювання ринкової економіки є криза. Вона дає імпульс для розвитку економіки. Кризові явища знецінюють основний капітал, створюючи умови для оновлення основних виробничих фондів на новій технічній базі [7, с. 324].

Внаслідок кризових явищ, попит на товари та послуги скорочується, виникає надлишок їх пропозиції. Скорочення обсягів збуту товарів та послуг призводить до зменшення виробництва, звільнення працівників та зростання безробіття. Відбувається падіння рівня реальної заробітної плати, прибутків, інвестицій. Основними проблемами, які потребують вирішення під час економічної кризи, є низький рівень випуску продукції, нестабільність рівня цін на вільних ринках і високий рівень безробіття [6, с. 281]. Більшість експертів вважають, що сьогодні дуже складно передбачити як глибину і тривалість світової економічної кризи, так і її масштаби для України.

За висновками експертів Представництва Світового банку в Україні, актуальною проблемою для населення України в період кризи є феномен безробіття, особливо серед молоді. Тому не дарма більшість економістів і соціологів розглядають безробіття як соціальне зло. Саме з безробіттям пов'язані такі явища, як: падіння виробництва, бідність, соціальне напруження. Рівень безробіття, який поширюється під час кризових явищ, починає знижуватись тільки після тривалого періоду відновлення і зростання економіки. Та якщо навіть економіка вийде з кризового стану, їй знадобиться не один рік, щоб повністю відновити ринок праці на інноваційній основі.

Значної шкоди Україні завдала світова фінансова криза. Найбільшого скорочення зайнятості на початку кризи зазнали такі сектори, як промисловість та будівництво. Згідно зі статистичними даними, в Україні кількість офіційно зареєстрованих безробітних осіб у лютому 2011 р. збільшилася на 5,3 %, або на 31,1 тис. осіб, порівняно з січнем 2012 р., і на 1 березня становила 616,7 тис. осіб [3]. Але ж при цьому, починаючи з березня 2011 р., рівень безробіття в Україні поступово починає знижуватись. За даними Держкомстату, рівень зареєстрованого безробіття загалом по Україні на 1 верес-

ня 2011 р. становив 1,5 % від загальної кількості населення працездатного віку, що на 0,7 % менше, ніж на 1 березня 2011 р. Максимальну кількість безробітних осіб, які отримували допомогу з безробіття, було зареєстровано 1 березня (466,3 тис. осіб), а 1 жовтня цього року вже було зареєстровано 281,1 тис. осіб, що на 37,24 % є меншим, ніж на початок року.

На наш погляд, така позитивна тенденція рівня безробіття в Україні є дуже далекою від реальності. Отже, існує багато проблем щодо статистики безробіття в Україні, які не дають змоги об'єктивно оцінювати реалії безробіття в країні:

- неможливо врахувати осіб, які втратили "надію на працю" в Україні, які не перебувають на обліку в службі зайнятості;
- статистика не враховує часткову зайнятість. Тих, хто примусово є у відпустках з ініціативи адміністрації, вважаються зайнятими;
- неправдива інформація з боку "безробітних". Велика кількість працівників виконують свою роботу без офіційного оформлення, тому майже неможливо перевірити тих, хто отримує виплати з безробіття, й задіяний в тіньовому секторі економіки.

При цьому статистика не враховує, що саме через відсутність роботи близько 7 млн наших співвітчизників виїхали за кордон на заробітки. Не включається до складу безробітних близько 2 млн селян, які живуть лише із присадибного господарства, ні тих, котрі працюють на "чверть ставки", ні тих, котрі мають тимчасові підробітки. Значна частина населення зараз перебуває в умовах вимушеної неповної зайнятості. Так, лише чисельність працюючих осіб у режимі неповного робочого тижня (дня) перевищує 2 млн осіб. Окрім цього, існує багато перепон до присвоєння безробітному статусу безробітного, які пов'язані з бюрократизмом процедури та незацікавленістю державних органів влади до збільшення офіційної кількості безробітних. При цьому чітко спостерігається тенденція не до вирішення проблеми безробіття, а до зменшення офіційної кількості безробітних у країні. У більшості країн світу, безробітними вважаються всі, хто хоче працювати й не може знайти роботу. Так, наприклад у Росії таких – 9,2 %, у Польщі – 19,2 %, у Чехії – 7,8 %, в Італії – 8,2 %, у Португалії – 8,7 % [3].

Намагаючись прогнозувати подальшу ситуацію з безробіттям в Україні на 2012-2015 рр., необхідно враховувати чинники, що діятимуть у бік як збільшення, так і в бік зменшення його рівня. Зростання, зокрема, спричинять: 1) потреба структурної реорганізації неефективної економіки; 2) зняття штучних обмежень щодо зростання циклічного безробіття; 3) дефіцитність інвестицій для створення нових робочих місць; 4) відсутність досвіду роботи служб зайнятості, дисципліни та відповідальності виконавчої влади.

Беручи до уваги ситуацію, яка склалась на території України та світі, потрібно розглянути чинники, які діятимуть у бік скорочення безробіття:

- 1) безмежність незадоволеного попиту і можливість створення нових робочих місць у багатьох сферах, особливо у сфері послуг;
- 2) дотеперішня нерозвиненість приватного сектору і наявність тіньової економіки, які в разі скасування адміністративного тиску зможуть залучити значну частину непрацюючих осіб;

3) традиційно низький рівень зарплати і слабкість профспілок, які не можуть домогтися підвищення загального рівня зарплати, і пов'язане з цим обмеження попиту на працю.

Державна і територіальні програми зайнятості населення повинні бути спрямовані на:

- 1) сприяння розвитку на структурній перебудові економіки, створенню умов для скерування звільнених працівників передусім на рентабельні виробництва і в пріоритетні галузі господарського комплексу;
- 2) покращення системи відтворення робочої сили у поєднанні з розвитком робочих місць, професійної орієнтації, перепідготовки та підвищення кваліфікації населення, ефективне використання трудових ресурсів;
- 3) формування матеріальної, кадрової, інформаційної, фінансової та науково-методичної бази державної служби зайнятості;
- 4) заходи сприяння зайнятості населення, яке проживає в сільській місцевості;
- 5) сприяння створенню нових робочих місць для засуджених за межами установ виконання покарань;
- 6) сприяння суспільно корисній зайнятості засуджених безпосередньо на підприємствах установ виконання покарань шляхом здійснення заходів інвестиційної політики.

Висновки. Отже, в Україні безробіття з'явилося з процесом переходу до ринкової економічної системи, причому домінуючою є прихована його форма. Переважним типом безробіття в Україні є циклічне безробіття. Головна складність у визначенні масштабів циклічного безробіття – приховане безробіття (люди, котрі перебувають у відпустках за свій рахунок або ті, хто отримують не тривалий час зарплату). Структурне безробіття пов'язане з переходом до нового типу господарювання, зміною споживчого попиту й технологій. Вкрай негативною ознакою є постійне зростання тривалості безробіття і збільшення у складі безробітних осіб, які не мають роботи тривалий період. І саме проблема безробіття є однією з фундаментальних у розвитку і функціонуванні людського суспільства. Отож, ці аспекти потребують подальшого наукового обґрунтування з метою глибшого дослідження проблеми та пошуку найбільш актуальних рішень.

Література

1. Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" від 5 жовтня 2000 р., № 2017.
2. Федоренко В.Г. Основи економічної теорії : підручник / В.Г. Федоренко, Ю.В. Ніколенко, О.М. Віденко, М.П. Денисенко, М.М. Руженський / за наук. ред. проф. В.Г. Федоренка. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во "Алеута", 2007. – 519 с.
3. Держком. статистики України. [Електронний ресурс]. – Доступний за <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Закон України "Про Державний бюджет України на 2010 рік" від 27 квітня 2010 р., № 2154-VI.
5. Економічна енциклопедія. – У 3-ох т. – Т. 1 / редкол.: С.В. Мочерний (відп. редактор) та ін. – К. : Вид. центр "Академія", 2000 р. – 1162 с.
6. Самуельсон Пол. Економіка : пер. з англ. / Пол Самуельсон, Вільям Нордхайус. – М. : Изд-во "Бином", "Лаборатория базовых знаний", 1997. – 800 с.
7. Экономическая энциклопедия / научн. ред. Советизд-ва "Экономика", "Ин-т Экон. Рац; гл. ред. Л.И. Абалкин-М. : ОАО "Изд-во "Экономика" 1999. – 1055 с.

Машика Ю.В. Состояние занятости и безработицы в Украине в условиях финансово-экономического кризиса

Рассмотрены актуальные вопросы безработицы и занятости в Украине. Рассмотрены факторы влияния на уровень безработицы. Приведены и проанализированы статистические данные из официальных источников об реальном состоянии дел в стране. Предложены пути решения проблемы занятости и безработицы.

Ключевые слова: занятость, безработица, кризис, экономика, социально-трудовые отношения экономики Украины.

Mashika Yu.V. State of employment and unemployment on Ukraine in conditions of finance-economic crisis

The article deals with current issues of unemployment and employment in Ukraine. The factors impact on unemployment. These statistics are from official sources. Proposed solutions to the problems of employment and unemployment.

Keywords: employment, unemployment, crisis, economics, social and labor relations, Ukraine economy.

УДК 330. [33+834+837]

Аспір. Ю.А. Миронович¹ –
Львівський НУ ім. Івана Франка

СТУПІНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В СИСТЕМІ ЧИННИКІВ ДІЛОВОГО ПОЛІТИЧНОГО ЦИКЛУ

Досліджено "економічну" та "політичну" незалежність центральної банківської установи та визначено їх основні детермінанти. Проаналізовано різні методики оцінки ступеня незалежності центрального банку, запропоновані сучасними економістами. Здійснено кількісну оцінку ступеня політичної та економічної незалежності центрального банку країни Центрально-Східної Європи, а також проведено кореляційний аналіз, який дозволив простежити та оцінити зв'язок між ступенем незалежності центрального банку та рівнем інфляції в країні.

Ключові слова: незалежність центрального банку, діловий політичний цикл, цільова незалежність, інструментальна незалежність, індекс політичної незалежності, індекс економічної незалежності.

Головною ланкою банківської системи будь-якої країни є її центральний банк. На нього покладено важливі функції, реалізація яких забезпечує ефективне функціонування національної економіки. Основною функцією є регуляторна, тобто центральний банк країни втілює в життя грошово-кредитну політику, здійснює емісію грошових знаків, є кредитором останньої інстанції для комерційних банків. Нормативна функція полягає в тому, що центральний банк країни встановлює правила проведення операційних розрахунків і бухгалтерського обліку. Також центральний банк країни проводить власні або за дорученням уряду банківські операції, управляє золотовалютними резервами, обслуговує бюджетні рахунки різних рівнів. У цьому полягає його операційна функція. Інформаційно-аналітична функція – це аналіз і прогнозування економічної ситуації в країні, зокрема у сфері грошово-кредитної політики, валютно-фінансових відносин; прогнозування динаміки платіжного балансу країни; встановлення офіційних курсів іноземних валют відносно наці-

¹ Наук. керівник: доц. І.В. Грабинська, канд. екон. наук